

ዓመት መፀ ፌስቲቫል.....ዕላምኡ'ኸ?

ህዝቢ ኤርትራ “ንነፃነቱ” ኢሉ ብዙሕ ብጣዕሚ ከቢድ ዋጋ ከፊሉ እዩ። ሕዚ ዘለዎ ኩነታት እንተይረከኸ ግቡእ ክኸፈል ዝግበኦ ዋጋ እዩ ምባል ይክኣል እዩ። እቲ ዝኸፍኦ ንዕቀባ ዝኸፈሎ ዘሎ ከቢድ ዋጋ ተወሳኺ ዝኸፍኦ ዋጋ እንትኸፍል ምርኣይ እዩ። ብፍላይ ትርጉም ነፃነት ጠፊእዎ ካብ ኢትዮጵያ ተፈሊኻ ኣፍካን ደፊኖም ኢድካ ብፍርሒ ኣሲሮም ብስልጣኖም ኩሉ ዝገብሩ ዓንደርቲ ዒዋሉ ዝኸበቡዎ ሓደ መላኺ ኢሳያስ ዝውንኖ መንግስቲ ኣዩ ኢሉ ዘይሓሰቦ ዓዘቕቲ ውሒጥዎ ምርኣይ መሕዘኒ እዩ። ሰውራ ኤርትራ ካብ ኣበጋግስኡ ዝዘርግሑ ዝነበሩ ድኹማት ስራሕቲ ፐሮፖጋንዳ ዓቕሚ ኮይኑ ዘይኮነስ ህዝቢ ኤርትራ ክቕበሎም ዘገብር ዝነበረ ካብ ዕልኢት ህዝብን ዓሌታዊነት መሳፍንትን ፋሽስታውን መራሕቲ ዝወሰዱዎ ዝነበሩ ግፍዓዊ ጭፍጨፋን ጥራሕ እዩ ነይሩ። ኣፍቱ እዋን ኣቱይ ማእኸላይ መንግስቲ ኢትዮጵያ ብግፍዕን ጭፍጨፋን እንተይኮነስ ህዝቢ ብዝሓቕፈን ንህዝቢ ኤርትራ ዝጠቕምን ዝጎድእን እናፈለጠ ኣገባብ ኣፈታትሓ ዝጥቀም እንተዝነበር ህዝቢ ኤርትራ ናብ ከምዚ ዝበለ ተዓሚቱ ኣይምኣተወን።

ድሕሪ ስዕረት ደርጊ ብሪፈረንደም ህዝቢ ኤርትራ ነፃነት ኤርትራ ምስተኣወጀ ኣብ ኣስመራ ዝፀናሕኩሉ ውሓዳት መዓልታት ብዝሕ ንድሕሪት ተመሊሶ ታሪኽ ከንብብ ዝደፍእ ኩነታት ኣጋጣሙኒ ነይሩ። ብዛዕባ ኤርትራን ኤርትራውያንን ዘይፈልጦ ታሪኽ ስለዘይነበረ ኣይኮነን። ኤርትራ ዝብል ሱም ክረስፒ ዝበሃል ዝነበረ ጠቕላይ ሚኒስትር ጣልያን ብ1889 ዓ.ም ፈረንጂ ናብ ፓርላማ ጣልያን ኤርትራ ዝብል ሱም ዝተዋህባ ሓዳሽን ፈላሚትን ባዕዳዊ ግዝኣት ኢሉ ከፅድቐሉ ብዘቕረቦ ለበዋ ሱማ ከምዘፀደቐ ይፈልጥ ነይረ። ድሕሪ ስዕረት ጥልያን ሃጺ ሃ/ሰላሴ ይሕመቕ ይፀብቕ ብዝገበሩዎ ኣገባብ ፌደረሽን እንተፍርሱ ንምንታይ ነቲ ጣልያን ዘውፅኦ ሱም ተቐቢሎምዎ? ዝብል ሕቶ ምስቲ ብዘይ ድሌቱ ዝነፃፀልዎ ሓው ህዝቢ ትግራይ ከምቲ ሕዚ ሻዕብያ ዝገብሮ ዘሎ ዘራኽቦ ነገርን ናብ ንቡር ሕውነቱ ዘሕሰብ ነገር ከይፍጠር ኢሎም ነቲ ምኒልክ ዝደጎሎ ሓዊ መቐፀልታ ህዝቢ ትግራይን ኤርትራን ተራኺቡ ልምዓት ንቡር ሕውነቱ ከይለዓል ኢዩ ኢሉ እዩ ዝሓሰቦ ነይረ። እታ ቅንያት ግና ዘይሓሰብኩዎ ኣርእያትኒ።

ኣፍቱ ቅን ናብ ኣባላት ክፍሊ ዜና ከይደ ፅዕቕ ክእለትን ፈልጠትን ትግርኛ ዘለዎ ሰብ ኣጋንዩኒ ኢሉ ንሓደ ዓብዪ ዕድመ ዘመዝገቡ ምሁር ፈላጥ ካህን ካቶሊካዊት ቤተ

ክርስቲያን አብ ገዳም እምባጋልያኖ ረኺቡ። ካብ ኩሉ ምቁር ወግያም ንላዕሊ ዘግረመለይ “እዞም ደቀይ ነፃነት ኢሎምስ ኤርትራ ዝብል ሱም ሒዞም ምምፀኦም ብጣዕሚ ይሓዝን ነይረ። ኢትዮጵያ ዝበሃል ሱም ንመን ቀሪብዎ ኢዩ። ንምንታይ ሰሜን ኢትዮጵያ ኢና ኢሎም ዘይመፁ ይብል ነይረ። ተጋሩ ኣሕዋቶም ናበይ ገዲፎምዎም ይብል ነይረ። ትግርኛ እተፅንዑ ተጋሩ ካብ ሃለኩም ግና ግድየለን ተፈሊና ኣይንፍለን። ---“ ኢሎምኒ። ሱም ባዕዳዊ ገዛእቲ ገዲፎም ንምንታይ ሱሞም ገደፉ። ሰሜን ኢትዮጵያ ደቡብ ኢትዮጵያ ከም ሰሜን ኮርያ ደቡብ ኮርያ ዘይነማለቶም ኢዩ ነይሩ።

ብዙሓት ሰባት ሻዕብያ ኣረኣእያ ባዕዳዊ ገዛእቲ ዝወርስ እዩ እንትብሉ ነቲ መረትያ ብግቡእ ስለዘይዝርዝርዎ ደሚቑ ኤርትራውያን ክሪእዎ ኣይተገበረን። እዞም ዓብይ ምሁር ኣቦ (ሱሞም ክጠቕሶም ዘይደለኹ ፀገሙ ትርድኡለይ ኢኹም) ሻዕብያ ዘርኡን መብቀሉን ምፅልኡ ንነፃነት ክዋጋእ ኣለዓዲሎም ዘብል ኣይኮነን። ኣስመራ ብራእሲ ኣሉላ እያ ተመስሪታ ኢልካ ካብ ምዝራብ ሮማ ኣምሲሎም ጣለያን እዮም ፈጠሮምዎ ምባል ዝጥዕሞም ንነፃነት ምቅላሶም ፍትሓውነት ስለዝረኣየሎም ኣይኮነን። ወይውን ኣበዩ ፈስቲቫሉን ኣኼባ ወፋይን ምስ ተጋሩ እንራኽቡሉ ታሪኽ የለን እንተሃለዎውን ታሪኽ ተወራርን ወራርን እዩ ኢሉ ንመንእሰይ እንተምህር እተሓሳስባ እዞም ሰባት ካብ ዓይኒ ናብ ኣፍንጫ ዘሎ ርሕቕት ዘየርኡ ምኳኑ ዘርኡ እዩ። እዞም ንሓንቲ ማዓልቲ ዘዋጋዕክዎም ካህን ግና ታሪኽ ዘርኡ ይትረፍ ሱሙ እንተይለወጥካውን ነፃ ሃገር ምኳን ከምዝከኣል እዮም ኣምሂሮሙኒ። ካብ ምንጋጋ ሻዕብያ ወፃኦም ንኣስታት 25 ዓመት ደቂቅ መፅናዕቲ ዝገበርሉ መፅሓፍ ተሓቲሙ ኤርትራውያን ኣሕዋተይ ዘንብቡሉ ዕድል እየ ዘፃልት።

ንምንታይ ከ ከምዚኾይኑ? ዕድል ኤርትራውያን ንምንታይ ተበላሽዩ? ሕዚ ሻዕብያ ኸ ዝኸድዘሎ ናበይ እዩ? ብወገነይ ህዝቢ ኤርትራ እዙይ እዩ ዝሓሸካ ከምዚ ግበር ምባል ኣየበገሰንን። ከም ሓው እቲ ጉዕዞ የሰክፈኒ ስለ ዘሎ ግና ነቲ ዝረኣየኒ ሽግር ከምዘሎ ምፍሳስ ይፈቱ።

መፅባባታት ሻዕብያ እንታይ ነይሮም፡- ህዝቢ ትግራይ ወይኑ መራሒ ውድብ ፈጠሩ ቅድሚ ሜዳ ምውፀኣይ ኣብ ኤረትራ ዲሞክራሲያዊ ውድብ ህዝባዊ ሓይልታት /ሻዕብያ/ እዩ ይሰምዕ ነይረ። ታዕሊም ምስ ኣተኹ ጀሚሩ ኣብ ኩሎም ውድባት ኤርትራ ብዜካ ስመ ተፀውኦ ክንዲ ፅፍሪ እትኾን ኣፈላላይ ዕላማ ብፅሑፍ ኣይራኣኹን። ካብ ኩሎም ውድባት ዝረኽቦም ተጋደልቲ ነይሮም ኩሎም ነንባዕሎም

ዝተሓማመይዎ ይነጉሩኒ ነይሮም። ናይ እስላም ናይ ክስታን ናይ ከበሳ ናይ ቆላ ዝበሃሉዎ ዝነበሩ ሓዚ'ውን እቲ ዝኸፍኦ ሓደጋ ከይኾን ዘፈርሖ ኣፈላላይ እዩ ነይሩ።

ዝኣትዎዎ ዝነበሩ መፅባዓ'ውን ተመሳሳሊ እዩ። ኩሎም ካብ መትከል ዝብገስ ተቀፃፃላይን እናማዕበለ እናተመጋገበ ዝኸድ ስትራተጂ ኣይነበሮምን። ዝግበዩ ፖለቲካዊ ኣጀንዳኦም ተሞክሮ ቃልስታት ዓለም ብቱን ብዝኾነ መልክዑ ምሕካይን ዕለታዊ ዜናታት ጥራሕ እዩ ነይሩ። ብዝተረፈ ንባዕሎም ብወታደራዊነት ምንፋሕ እዩ ዘሓጎሶም ነይሩ። ባዕሎም ንባዕሎም ስኢሎም ዝኾርዑ ነይሮም።

- ኤርትራ ሃፍታም ምዕብልቲ እያ። ብዙሕ ኣንዳስትሪ ኣለዎ ጥራሕ ነፃነት እምበር ኢትዮጵያ ዕዳጋና ክንገብራ ኢና።
- ኤርትራ ነዊሕ ደረት ባሕሪ ስለዘለዎ ኢትዮጵያ ድማ ብዘይናትና ወደባት ካሊእ ወደብ ስለዘይብላ ንወደብ እትኸፍሎ ገንዘብ ብዙሕ እዩ በዚ ኤርትራ ሃፍታም ስለ እትኾን ብደውታ ዘሎ ኤርትራዊ ይተርፍ ገና ኣብ ማህፀን ኣድኡ ዘሎ ዕሽል ደመወዝ ክስለፀሉ እዩ።
- ብታሕተዎት ተጋደልቲ ድማ ጥራሕ ነፃነት ትምፃእ እምበር ድሕሪ ነፃነት በቢ ሽጣራና ንነብር ይብሉ ነይሮም።

ካብ ቀደሙ ተጋደልቲ ኤርትራ ውድባቶምን ብግቡእ ዝፍለጥ ዝነበረ ዝፈልጦ መፅባዓታት እዩ። መበገሲ ናይዚ መፅባዓታት ካብ ሓደ ብሱል ራእይ ዘይተበገሰ ካብ ተራ ስምዒትን ድሌትን ዝብገስ ከም ዝነበረ ዝፍለጥ ነይሩ። ካብናይ ባዕለይ ተመክሮ ዝፈልጦ ነዚ ኣባሃህላን መፅባዓን ዘየዋፅእ ሕልሚ ምዃኑ ንገልፀሎም ነይርና። እቲ ብታሕተዎት ተጋደልቲ ዝበሃል ዝነበረ ነፀብራቕ ኣባሃህላ መራሕቶም ስለዝኾነ ብዙሕ እንብሎ ኣይነበረን። ኤርትራ ምዕብልቲ እያ ውፅኢት ፋብሪካ ዝኾኑ ሽቀጣት ኢትዮጵያ ክንሸጠላ ዝብል እምነት ግና ኣብ ዘየለን ዘይኾነን ምሕላም ምዃኑ ብግቡእ ኣብ ዝርኽብናዮ ኢጋጣሚታት ኩሉ ክንገልፀሎም ንፍትን ነይርና። እተን ኣብ ኣስመራ ኣለዎ ኢሎም ዝኣመኑለን ዝነበሩ ከም ፋብሪካ ዓለባ በራቶሎ፣ ፋብሪካ ፀሞቻ ቢሬ ሞሎቲን፣ ፋብሪካ ጫማ ቺፓሊኒን ካልኦት ከምኣ ንዝበላን ኣርግቶትን ግዜ ዝሓለፈንን ፋብሪካታት ምዃንን ጥራሕ ዘይኮነስ

ትሕዝቶአን ተዘቂቂ ዝተወዳኣ ምዃነን ክነረደኦም ንፍትን ነይርና። ክኸውን ዘለዎ ኤርትራን ህዝባን ጥራሕ ምስ ሙሉእ ድኽነታን ድሕረትን ኣሚንካ ተቐቢልካ ኣብ እምነትን ድሌትን ህዝቢ ዝተመስረተ ብተሳተፎ ህዝቢ ሰፊሕ ዕማም ልምዓት ብምዕማም ክንልውጣን ክነህፈትማን ዝብል እምነት ምሓዝ ከምዘዋዕእ ንገልፀሎም ነይርና።

እቲ ሰፊሕ ወሰናስን ባሕሪ ምህላው ንሃብቲ ዓሳኳ ዕቡቕ እንተኾነ ዘመናዊን ሰፊሕ ዕዳጋ ክፈጥር ዝኸእልን ከባብያዊ ዕዳጋ ክፈጥር ዝኸእል ሰላማዊ ርክብ ዘሰፍሕ ዲፕሎማሲ እንተዘይተኸቲልካ ኣብ ውሽጣዊ ሃልኪ ንምውዓል'ውን ከምዘይተኣማምን ፍሉጥ ነይሩ። እንተ እቲ ኢትዮጵያ ውስን ባሕሪ ስለዘይብላ ብሕታዊ ንደገ መራኸቢኣ ወደባት ኤርትራ ዝመስሎም ዝነበረ ብንፁር ቋንቋ ኢትዮጵያ ብዙሕ መማረቂታት ከምዘለዋ ወደባት ኤርትራ ግና ኢትዮጵያ እንተዘይተጠቐማትሎም ናይ ጨው ባሕሪ ጥራሕ ኮይኑ ከም ዝተርፍ ንነግሮም ነይርና። ወደባት ኤርትራ በፍላይ ሻዕብያ ግና ነዚ ምስማዕ ዘኸእል ብቕዓት ኣይነበሮምን። በትዕቢትን ንዕቅትን ይስሙዑና ነይሮም።

ብጣዕሚ ዘግርመለይ እዚ ኩሉ ሓሊፉ ንፈለማ ግዜ ኤርትራ ሻዕብያ ተቐጻጺሩ ኣብ ኤክስፖርት ዝተገበረ ፊስቲቫል ዝርእኸዎ ትርኢትን ምሁራት ብዝበሃሉ ኤርትራውያን ዝቀረበ መዕናዕቲን ክሳብ ክንደይ ይዕውኑ ከምዘለውን ጠቅላላ ዕሸነቶምን ዘረኣየ ነይሩ። ናይ ኤርትራ ቀዳማይ ናይ ኤክስፖርት ኣቓሓ ቡን ድሕሪኡ ቆርበት፣ ሰሊጥ ወዘተ ንመርኢት ቀሪቦም ተጓዚብና። ቡና ኣበየናይ ከባቢ ኤርትራ ይቦቅል ኢላ የብረህልና ንዝነበረ ሰብ ሓቲተ “ ኢትዮጵያ እተፍርዮ ቡና መውፅኢ ወደብ ስለዘይብላ ዘለዋ ዕድል ንኤርትራ ምሃብ ጥራሕ እዩ።” ኢሉና። ንባዕልና ንኢትዮጵያውያን ይዛረብ ከምዘሎ'ውን ዝተረደኦ ኣይመስለንን።

ባዕሉ ኢሳያስ ኣፈወርቂ ዝተሳተፍሉ ዝቀረቡ ዕድል ኤርትራ ከርእዩ ዝተፀበናዮም ዕሑፋት ነዙ ኣተሓሳስባ እዙይ ዘጠናኸሩ ምዃናም ሪኢና። ኣብዚ ዘረጋገፅክዎ ኣብ ሜዳ ኤርትራ ዝነበሩ ሰባት ጥራሕ ዘይኮኑ ምሁራን ኤርትራ'ውን ንህዝቢ ኤርትራ ዝጠቅም ሓሳብ ንምምጻእ ዘይተጓደሉ ኣብ

ዝተረኸበ ዕድል ናብ ስልጣን ዘግገዎም ዝሓለሙ በለፀኛታት ምዃኖም ሪአ ሓዚኑ። ኣብዛ ፈላጊት ፌስቲቫል ህዝቢ ኤርትራ ንምትላል መፅባዓ ሕልሚ ዝንገረሉ ዝደጋገመሉ ዘወውን ኣብዘይርከብ ሕልሚ ክገብርዎ ዝሰርሐሉ ምዃኑ ዝተግዘብኩሉ ነይሩ።

ቅድም ኢሊ ዝገለፅክዎ ውድባት ኤርትራ ብዝሓዘዎ ዝእምን ዕላማን ተስፋን እንተይኮነ ማእኸላይ መንግስታት ኢትዮጵያ ዝፍፅምዎ ዝነበሩ ግፍዒ ዓብይ መሳርሒ ነይሩ። ኣብ ኣርኢያ ውድባት ኤርትራ ዝፈጠሮ እምነትውን ክንድኡ ዓብይ ምንባሩ ኢና እንርኢ። ኤርትራ ካብ ኢትዮጵያ ምንፃል ርእሲ ኢትዮጵያ ቆሪፅካ ምድርባይ ማለት እዩ ኢሎም ይዛረቡ ነይሮም። ኤርትራ ንሃለዎትን ሓድነትን ኢትዮጵያ ወሳኒ ገይሮም ይዛረቡ ነይሮም። እዙ ኣባሃህላ እዙይ ብለዎህ ለባም ኣተሓሳስባ ዝምርሑ ውድባት ኤርትራ ሓቂ ኾይኑ ክረኣዮም ግድን ነይሩ። እዙ ኣባሃህላ እዙይ ምስ መብቆልን ታሪኽ ኣመፃፅኣ ኢትዮጵያ ኣተሓሒዝካ ኣክሱምን ከባቢኣን ንሓድነትን ኣመዓብላ ኢትዮጵያ ዘንበቡ መጨነቂ ክኾን ከመዝኸእል ዝከሓድ ኣይኮነን። ወድሰብ በዓሕዎ ብዘሎ ምዕባለ መበል 21 ክፍለ ዘመን እንተሪኢኻዮ ግና እምቢ ኣይደልን ንዝበለን ልዕሊ 30 ዓመት ንዝተዋገኣን ዝበለፀ መማረፂ እታ ጌጋ ካብ ተግባሩ ባዕሉ ክሪኣ ምስዳድ ምዃና ግሉፅዮ።

ወያኔ ኣብ መሰል ህዝብታት ኣረጋጊፅካ ዝፍጠር ምትእምማን እዩ ዕብዮት ዲሞክራሲያዊ ስርዓት ክውን ምግባር ዝከኣል ካብ ዝብል ፅኑፅ እምነት ሓዘ ነፃነት ኤርትራ እንትቐበል ብኸሉ ገፅ ማለት ካብ ፀበቦትን ትምክሕትን ዘጋጥም ዝነበረ ተቓውሞ እናበደህ እዩ። ተቓውሞ ፀብብቲ ውድባት ኤርትራ ካብ ዝተመስረተሉ ዕሽል ዕድሚኡ እዩ ዝጅምር። ነፃነት ኤርትራ ዝቐበል ውድብ ንምንታይ በዓል ሻዕብያ ይቃወምዎ ከምዝነበሩ ምኸንያቱ ክሳብ ሓዘ እቱ ሓቂ ኣይተገለፀን። ውድባት ኤርትራ ብፍላይ ሻዕብያ ኣብ ዘውፀኦም ዝነበረ ፅሑፋት ኮነ ብቓል ኣብ ዕድል ህዝቢ ትግራይ ዝብሎ ነገር ኣይነበረን። ለባማት ዓበይቲ ኤርትራ ግና ብዛዕባ ህዝቢ ትግራይ ከመይ ዝበለ ጭንቂ ከምዝነበሮም ልዕል ኢሊ ዝተነገረ ኩሎም ዓብይ ምሁር ከም ዝበልዎ እዩ። እዙይ ብሰፊሑ ኣብ ሪፈረንደም ኤርትራ “ኣብሓጎ እንተይፀዋፀካ ኤርትራዊ እዩ።” ይብሉ ከም ዝነበሩውን ይዝከር።

ክንዲ ካብ ዓይኖም ናብ አፍንጨኦም ዘሎ ርሕቕት ክሪኡ ዘይክእሉ ከም መራሕቲ ሻዕብያ ዝበሉ ኤርትራውያን ግና ወራራይን ዓፈጣጣይን ሽውሃቶም ብዝመልእ መልክዑ ይሪእዎ ከምዝነበሩ ግልጺ እዩ።

እቲ ብድንቁርነኦም ሱም ሓደ መበቆሎም ምዃኑ ዘይርደኦም ሱም ሓደ ታሪኻዊ ቦታ ተጋሩ ዝኾነ ዓጋመ ከም መፅረፊን መናሸዊን ወሲዶም “ዓጋመ ምስተዓወትና ናብ ዝኸዳ ስለዘይብሉ ተዋሪዱ ርእሱ ኣድኒት ናባና ምምፅኡ ኣይተርፍን።” ብምባል ብውሸጦም ዝሓሰብዎ ሕቡእ ሻጥር ነይርዎም። ተጋሩ ዘይብሉ ኢትዮጵያ ብትነትን ኢላ ምድኻማ ኣይተርፍን። ኣብዙ ነቃዕ ሃንፍ ኣቲና በዓልትና ገበርቲ ሓደግቲ ክንኮን ኢና ዝብል ሕልሞም፣ ህዝቢ ትግራይ መሪሕ ውድብ ህወሓት ፈጠሩ ብምቅላሱ ሕልሞም ተሰይሩ እዩ። እቲ ብጣዕሚ ዝገፍዕዎ ዝነበረ ዓጋመ/ንተጋሩ ክቡር ስሞም/ መሪሕ ረኽቡ ርእሱ ብምቕንፁ ጥራሕ ኣይኮነን ቅስሞም ዝተሰበረ። ብጠቅላላ እቲ ዋሕስ ሓድነት ከምዝኾነ ታሪኽ ኢትዮጵያ ዝመስከረሉ ትግራዊ ኣብ ኢትዮጵያ ሓድነታን ምዕባላን ንምውሓስ ተወዲቡ ናብ ዕማም ከምዝኣቱ ዘሎ ሪኦም ንሕልሞም ዕንቅፋት ኮይኑ ስለዝተርአዮም እዩ። ነዙይ መረዳእታ ዝደልይ ህወሓት ካብ ዘበነ ምስረታኡ ጀሚሮም ናቶም መቐፀልታ ዕማምም መፈፀሚ ንክኾን ዝፈጥሮዎ ዝነበሩ ፀቅጥን ንሒዝዎ ዝተበገሰ መድሓኒት መፍትሒ ፖለቲካዊ ሽገር ኢትዮጵያ ሕቶ መሰል ብሄር ብሄረሰባት ኢትዮጵያ ምቅዋምም ብዝርዝር ተመሊስካ ምዕናዕ ይክኣልዮ።

ውድባት ኤርትራ ንባዕሎም መበገሲ ታሪኽምን ሓበሻዊ መንነቶም ገዲፎም ናብ ከቢድ ሰኣኖ መንነት እናኣተው ክመዝሳቐዩ ዘይተረደኦም ታሪኽምን መንነቶምን ሓልዮም ንዝኸዱ ከጭበርብሩ ዝፈተኑዎ ብዙሕዮ። ኣብ ከባቢ 1975 ዓ/ም ብኣጋጣሚ ንሳሕል ከይዱ ፊደል ግእዝ ብላቲን ክቅይርዎ እንትፅዕሩ ሪኦ ኣሕፊሮምኒ ነይሮም። ናትና ናይ ባዕልና ውርሻ እዩ ኢሎም ክኾርዕሉ ዝግባእ ኣብ ውሑዳት ካብ 10 ይበዝሓ ዓድታት ጥራሕ ዝፀንሓ ቅርሲ ከጥፍኡ ምፍታኖም ኤርትራን ኤርትራውያንን ካፍቲ ፀሊም ኣፍሪቃዊ ዝተፈለየ እዩ ምባል ኣየክፈኡሎምን። እቲ ፊደል ምቕያር ደሓር ኣቶ ሃይለ ድሩፅ ከምዘውግዕኒ ተቓውሞ በዚሒዎም ኢዩ ገዲፎምዎ።

እዞም ብዕድል ሓውና ህዝቢ ኤርትራ ዝጣልዑ ዘለው መራሕቲ መወዳእታም እቲ ዝኸድዎ ዘለው እዩ። ካብ ምጥላዕን ክትራንን ኣራእያ ዝወፀሉ መገዲ ክረኣዮም ኣይክእሉን። እቲ መገዲ ክረኣዮም ኣይክእልን ጥራሕ ዘይኮነ ቁሩብ ዘገም ዕርፍ ኢሎም ክሓስቡን ክሪኡን'ውን ኣይክእሉን። እታ ዘላቶም መማረቂ ተጎልቢቦምዎ ዝመፁ ዓለባ ምቁማርን ክትራንን ዘይተቐንጠጠን ዓለም ዘይተዓዘቦም እናመሰሎም ዓይኒን ልሳንን ህዝቢ ኤርትራ ዝሸፍንሉን ዝሸምሙሉን ኣገባባት እዮም ኣፃዕኒያም ክሰርሑ መሪዖም።

በቢ ዓመቱ ድሮ ባሕቲ መስከረምን ኣብ ኩለን ባዓላትና ኢሎም ዝሰየምዎን ዕለታት ኣድሂቦም ዝጭርሕዎ ዕላምኡ ንሱ እዩ። ኩሉ ዕለታዊ ፕሮፖጋንዳኦም ኣታ ጅግና ተዋጊእኻ ዝተሰዋእኻ ነፃነትካ ዘወሓስካ እናበሉ ይደጋግሙሉ። ይስልክዮ ደኾን ዝብል ስክፍታ የለን። ባዕሉ ሻዕብያ ካብ ኢትዮጵያ ብዝፈረምኩሉ ወረቐት (ባጢራኡ) ዝደለኹዎ ከም ደሌተይ ምወሳድ ከልኪልኩምኒ ኢሉ ብዝኣወጀ ኩናት ዘጋጠሞ ስዕረት ኩሉ ዝኣተዎ መፅብዓ ከምዘናወሐሉ ኣብ ክንዲ ይቕረታ ዘቕርብ ምክንያት ይገብሮ ፀኒሑ ኣሎ።

ኣብዙይ ዘገርም ነገር ግና ኣፍተን በዓላትን ፌስቲቫላትን ዝቐርብ ትሕዝቶ ዝተለወጠ ሓዱሽ ነገር ኣይርእን። ንምንታይ ህዝቢ ኤርትራ ዘይሓተሉ እዩ? ኣብ ውሽጢ ኤርትራ ዝነብር ህዝቢ ዘለዎ ሽግር ይርኣየኒ እዩ። ብምሓር ረቂቕ መሓውር ስለላ ሻዕብያ ውሉድን ወላድን ሰብኣይን ሰበይትን ተኣማሚኖም ምዝራብ ዘይክእልሉ ኩነታት ከምዘሎ ይፍለጥ እዩ። እንኳይዶ ኣብ ውሽጢ ኤርትራ ዘሎን ኣብ ወፃኢ ዝነብር'ሞ ዝጥውርም ስድራ ዘለውዎ'ውን ስድርኡ ብሻዕብያ ጅሆ ተታሒዞም ከምዝፀገም ይፈልጥዮ። ግን ክሳብ መዓዝ? መወዳእታ መፍትሒኡ'ኸ?

ሕዚ ኣብ ኣስመራ ዝካየድ ዘሎ ሃገራዊ ፌስቲቫል ኤርትራ ሓንቲ ኣብዚ ዝሓለፈ ዘመነ ነፃነት ኤርትራ ዝተሰርሐት ትርጉም ዘለዎ ውፅኢት ኣይረኣኹን። እታ ምረቓ ድያ መርገም ዘይተረድኣትኒ ስለዝተሰዋእካ ስለዝደኸምካ ውሕስቲ ሃገር ኤርትራ ፈጠርካ እያ። ነዚኣ ድማ ተወሳኺ መሕለዊኣ ገንዘብ ኣዋፅእ እያ።

ካፍታ ኣብ እዋን ብረታዊ ቃልሲ ኣዋፅእ ዝበሃሎ ዝነበረ ገንዘብ ሕዚ ኩሉ ናብ መሰልጠኒ ሰራዊት ኤርትራ እናእተኻ ኩሉ ወታደር ናይ ምግባር መስርሕ እያ። እቲ ኣብ ማህፀን ኣዲኡ እንተሎ ደመወዝ ክሰለፀሉ እዩ። ኩሉ ኤርትራዊ ናብ ሃገሩ ተመሊሱ ስሪሑ ዝህፍትመሉ ኩነታት ክፍጠርዩ ዝተባህለ መፅበዓ ኣበይ ኣተወ? እዙይ ይበሃል ከምዘይነበረ ሃገር ምስ ወፃኢ እትተግዳደገሉ ዶላር ኣዋፅእ እንተዘይ ኣዋፂእኻ ሃገር ኣይትቐፅልን ኣናተባህለ ክሳብ መግዛዥ?

እዙ ሕቶ እዙይ ብፍላይ ኣብ ወፃኢ ዝነበሩ ኤርትራውያን ክምልስዎ ዝግባእ እዩ። ሃገር ብዘይዛሪ መዋጮ ምምስራት ኣይከኣልን። ነፃነት'ውን ውሑዳት ግንብታት ዝዕንድሩሉ ባንዲራ ምስ ቃል ወይ ሓደ ዝተኸልከለ ደረት (ዶብ) ምፍጣር ማለት ኣይኮነን። መሰል ሰሪሕካ ምፍራይ ዝተኸበረሉ ብሕግን ስርዓትን ዝመሓደር ህዝቢ ብዘይ ስግኣትን ሽቕረትን ድሌቱን እምነቱን ዝትግብረሉ ጥራሕ ዘይኮነ ኣብ ኩሉ ጉዳያት ሃገሩ ዝውሰነሉ ኩነታት ምፍጣር እዩ። ፈሪሕካ ፌስቲቫል በዓል ብዝተባህለ እናጣቓዕካ ዝተሓተትካዩ መዋጮ ብምውፃእ ኣይኮነን። ሕድሪ ሰማእታት ኤርትራ ዝኸበርን ከቢድ ዋጋ ዝተኸፈለሉ ነፃነት ኤርትራ ዝኸበርን ኩሉ ኤርትራዊ ንሓንቲ ሓቂ ባዕሉ ተጠቓማይ ዝኸነላ መሰልን ዲሞክራሲን ዘተኸበረላ ሃገር ደው እንትብል ጥራሕ'ዩ።

ሕዚ ሕዚ ኣብ ህዝብና ባዓልቶም ኣሓትና ዘይበሉና ኣሕዋትና እዮም እቲ ሽግር ናይ ፖለቲካኛታት ሽግር እዩ ኣይትበሉና ዝብል ስሚዒት የቦቅል ኣሎ። ብሻዕብያ ተወሪርና'ውን ህንዱድነት መራሕቲ'ምበር ህዝቢ ኤርትራ ተወሳኺ እንታይ በዲሉና ዝብል ቁኑዕ ስምዒት ይትንክፍ ኣሎ። ሓቂ እዩ እዙይ ብልኡኻት ሻዕብያ ከምኡ ክፍጠር ይሰርሓሉ ኣሎ እዩ። ሓደ ዘሓፍር ኣብነት ከቅርበልኩም።

ቲቪ ኤርትራ ኩሉ ግዘ ተጋሩ ብተደጋጋሚ ንኤርትራ ዝወርዋ ዝነበሩ ፀላእቲ እዮም ኢሉ የምህር እዩ። እቲ ዝኸፍኦ መሳፍንቲ ትግራይ ዝብል ቃል'ውን ኣይተጠቐምን። ሓደ ፉሉጥ ኣብ ኣዲስ ኣበባን ኣስመራን ደራፊ ዝነበረ ሓያኺ መልሓሱ ንወረርቲና ደጉዑት ተጋሩ ዝተደረፈ ኢሉ ዝቐርቦ መሕፈሪኦም ዝሰምዐ ዝዝክሮ እዩ። ደጋጊሞም ከምፃለኢ ዘልዕልዎም ራእሲ

አሉላ ከተማ አስመራ ዝመስረታ ባዕዳዊ ገዛኢ ኮይኑ እንተይኮነ በቲ ሽዑ ዝነበረ ሃገሪይ ዓደይ ኢሉ ነይሩ። ፈላሚ ንነፃነት ኤርትራ ዝተዋገኦ ኢሎም ዘቅርብዎም ራእሲ ወለንኪኤል መቃብ ሮም ኣብ ኣክሱም ኣብ ቀፅሪ እንዳፅዮን ክነሪኦም ምኽክልና ውልድ ውልዶም መርኣናዮም። ድሕሪ ኩናት መተማ ዳጊም ሂወት ይኣክለኒ ኢሎም ኣብ ኣክሱም ኣብ ምንባር ዝወሰኑ ብቶም ፀላእቶም ዝተባህሉ ሃፀይ ዩሃንስ ወይ ራእሲ አሉላ ተገዲዶም ኣይነበረን። ግን ሽግርዮ መንነቱ ንዝኸሓደን ትርጉም ነፃነት ንዘይርደኦን ምንጋር ዋጋ ኣይብሉንምበር ራእሲ ወለንኪኤል ናብ ዝራኸብዎም ዝነበሩ መንግስታት እንኮላይ ናብ መራሒ ግብፂ ዝፀሓፍሉ ቋንቋ ኣምሓርኛ ከምዝነበረ ደብዳቤታቶም ምርኣይ ምተኸአለ። እዙ ጭብጢ እዙይ ድማ ራእሲ ወለንኪኤል ባዕለይ ንጉስ ክኾን ደኣ ይብሉ ነበሩምበር ኣብ ዘበኖም ኤርትራ ዝበሃል ዓዲ(ቁሽት) ኣይነበረን። ሻዕብያ ግና ዘይፈጥሮ ሕሶት የለን።

እቲ ንህዝቢ ትግራይ ከተሓሳስቦ ዝጀመረ እዙይ ጥራሕ ኣይኮነን ካብ ሻብያ ሃዲሞም ዝመፁ ህዝቢ ትግራይ ሓንጎፋይ ኢሉ ይቅበሎም ኣሎ። ካፍቶም ከፊኡና ኢሎም ዝመፁ ኣብ መፅለሊታት ዝነበሩ ዘለው ገለገሊኦም ኣሕዋት ኢና ኢሉ ንዝቐረቦም ዝህቦም ምላሽ ዘይተፀበዩ ይኾን። ባዕለይ ካብ ዝረኣክዎ ተሞክሮ ክገልፅ። ሓደ ግዘ ዝተወሰንና ሰባት ናብረኦም ክንረኢ ክነተባበቦም ኢልና ናብ ሽመልባ ኬድና። ዘጋጠምዎም ሽግራት እንተሃልዮም ሓቲትና ርግእ ዝበለ ዕላል ምስ ጀመርና “በሉ ኣይትሰከፉ ናብታ ካልኤቲ ሃገርኩም ኢኩም መፂእኩም ዘለኹም። ምስ ሓውኩም ህዝቢ ኢኹም ዝረሀኹም ምስበልናዮም ሓደ ተስእ ኢሉ “እዛ ሃገር እዚኣሰ ከመይ ዝበለት ከፍእቲ እያ። ብሓይልና ተዋጊእና ሰዲርናያ ነፃ ወፂእና። ሕዚ ድማ ኣሕዋት ኢና ብምባል ብሰላም ክትጎበጥና ትፍትን ኣላ።” ኢሉና። ሓደ ዓብይ ሽማግሌ ነይሮም ተሲኦም በኸዮም ኣየትሓዙልና ንሕና ናብ ዝወጋእናዮ ህዝቢ መፂእና ከመይ ኮን ብሕማቅ ክሪኣና ይኾን ንብል ነይርና። ብዘጋጠመና ሕውነታዊ ኣቀባብላ ተሓጉስና። ግን ርጉማት ከይንኾን ጠርጢረ። ናይዙ ወዲ ቃል ቃልና ኣይኮነን ምናልባሽ እዚ ወዲ ከምኣ እንትኸይና እምነቱ ክመፅእ ኣይነበሮን ኣሎምና። ከምዚ ዝበሉ ምስቲ ዝስደድ ዘሎ ዝመፀን ሓደ ሓደ ዘይበሰሉ ዓዋናትን ዝሃረብዎ እቲ ዝቐቅል ዘሎ ስምዒት ምፍጣሮም ኣይተርፍን።

ንሕና ኤርትራውያን ከርዱኡልና እንደሊ ሓንቲን ንዕርትን እያ። ነፃነትኩም አሚና ተቐቢልና ዓሊልናልኩም ኢና። ብዛዕባ ዕቡቕኩም ዝሓስብ ኢትዮጵያዊ ብፍላይ ትግራዊ እንተዛርበኩም ተመሊስኩም ንዑ ማለት ጌርኩም አይትረድእዎ። ሽግርኩም ከም ጎረቤት ስለ ዘሕዝነና ካብ ፈተና ፀላእና ክንፍሕቆ ዘይንኸእል ሕውነት'ምበር ካባኹም ዝርከብ ካሊእ ረብሓ ሃልዩና አይኮነን። ኢትዮጵያ ትልወጥ ትለምዕ አላ። እዙ ዕድል እዚ አብ አሕዋትና እንተዝድገም ታሐጓስና መዐቀኒ አይርከቦን። ነዙይ ብፍላይ አብ ወፃኢ ዝነብሩ ኤርትራውያን ብዝሰኸነ አገባብ እንተዘፀንዕዎ ንጠቅላላ ህዝቦም እንተዝርከቡሉ ምጠዓመ። ካብዚ ሓሊፉ ብፌስቲቫልን በዓልን ምድንቋር የቋርፀ።

ብሰናይ ንራኸብ
ትንሰኡ የማነ ብርሃን